

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою Радою ХНМУ
від 30.01.2025 р. Протокол № 3

Введено в дію
Наказ ХНМУ
від 30.01.2025 р. № 33
Проф. В.А. М'ясоєдов

**ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ В ІНТЕРНАТУРІ ЗА
СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ПСИХІАТРІЯ»**

Галузь знань: І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»

Складова освіти: післядипломна освіта, первинна спеціалізація

Спеціальність: І2 «Медицина»

Спеціальність
в інтернатурі: «Психіатрія»

Попередня освіта: ступінь магістра за спеціальністю
222 «Медицина», І2 «Медицина», 228 «Педіатрія»,
І3 «Педіатрія»

Харків
2025

Програма розроблена на основі Примірної програми підготовки в інтернатурі за спеціальністю «Психіатрія», затвердженою Наказом МОЗ України від 14.07.2022 р. №1219 співробітниками кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи (зав. кафедри – проф. Кожина Г.М.), кафедрою психіатрії та наркології ННІ ПО Харківського національного медичного університету (зав. кафедри – доц. Гончарова О.Ю.).

Склад робочої групи:

1.	Кожина
Ганна Михайлівна	доктор медичних наук, професор, зав. кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи Харківського національного медичного університету
2.	Гайчук
Лариса Михайлівна	кандидат медичних наук, доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи Харківського національного медичного університету
3.	Терьошина
Ірина Федорівна	кандидат медичних наук, доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи Харківського національного медичного університету
4.	Долуда
Світлана Михайлівна	доктор медичних наук, професор кафедри психіатрії та наркології ННІ ПО Харківського національного медичного університету
5.	Баричева
Ельвіра Миколаївна	кандидат медичних наук, доцент кафедри психіатрії та наркології ННІ ПО Харківського національного медичного університету

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма підготовки в інтернатурі “Психіатрія” розроблена на основі передового світового досвіду і сучасних тенденцій підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю “Психіатрія”.

Підготовка в інтернатурі за спеціальністю «Психіатрія» ґрунтується на положеннях Конституції України, законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про професійний розвиток працівників», постанові Кабінету Міністрів України від 14.07.2021 №725 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників», наказ МОЗ України: від 22 червня 2021 року № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703, Стратегії розвитку медичної освіти, схваленої розпорядженням Кабінетом Міністрів України від 27.02.2019 р. та пункту 310 Плану пріоритетних дій Уряду на 2019 рік, затвердженого Кабінетом Міністрів України 18.12.2018 року №1106-р. та інших нормативних документів, що регламентують підготовку фахівців галузі знань «Охорона здоров'я» на післядипломному етапі.

Інтернатура проводиться у формі очно-заочного навчання на кафедрах вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації і закладів післядипломної освіти та стажування в базових установах охорони здоров'я. В інтернатуру з психіатрії зараховуються випускники лікувальних факультетів після складання випускних державних іспитів і присвоєння їм кваліфікації лікаря.

Дворічна інтернатура (первинна спеціалізація) є обов'язковою формою післядипломної підготовки випускників усіх факультетів вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації незалежно від підпорядкування та форми власності, після закінчення якої їм присвоюється кваліфікація лікаря-спеціаліста зі спеціальності «Психіатрія».

Психіатрія є галуззю медицини та передбачає діагностику, лікування, реабілітацію, профілактику розладів психіки та поведінки. Біопсихосоціальна модель пояснює не лише функціонування психіки, яке тісно пов'язане з безпосереднім впливом біологічних факторів, але й залежить від суб'єктивних психічних переживань, а також соціальних вимог до адаптації та самореалізації людини. Тому психіатрія тісно пов'язана з психотерапією та соціальними дисциплінами.

Науково доказові теорії та моделі психіатричного знання та психіатричної практики беруть свої витoki як із природничих (генетика, фізіологія, патофізіологія, нейрофізіологія, нейрохімія), так і з гуманітарних (психологічних, психотерапевтичних, соціологічних) наук. Відповідно, навчання психіатрії вимагає гнучкого поєднання знань у всіх названих галузях, і, особливо, вміння застосовувати ці знання як у типових (стандартних), так і індивідуально значимих для кожного пацієнта ситуаціях. Сучасна психіатрія передбачає поступове оволодіння широким спектром навичок та умінь

проведення диференційно-діагностичних, лікувальних (включаючи психотерапевтичні), реабілітаційних та профілактичних заходів щодо осіб з психічними розладами у відповідності до сучасних уніфікованих затверджених клінічних протоколів та рекомендацій, створених за принципами доказової медицини.

Програма підготовки в інтернатурі за спеціальністю "Психіатрія" представляє собою систему освітніх компонентів, кількість кредитів ЄКТС/годин, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти майбутній лікар-психіатр під час навчання в інтернатурі. У програмі також визначені графік навчання; програмні результати навчання; форми атестації здобувачів спеціальності «лікар-психіатр».

Підготовка психіатрів в інтернатурі проводиться за індивідуальними навчальними планами, розробленими на підставі програми інтернатури.

Навчальним планом та програмою підготовки лікаря-інтерна за спеціальністю "Психіатрія" передбачено:

Тривалість підготовки в інтернатурі: 22 місяці (3432 годин) (114,4 кредитів ECTS).

Освітня частина: (заклади вищої або післядипломної освіти) 6 місяців (936 годин, 31,2 кредитів ECTS), три місяці щорічно (15,6 кредитів ECTS на рік).

Практична частина: (бази стажування) 16 місяців (2496 год.)

Головною метою освітнього процесу в інтернатурі з психіатрії є навчитися розпізнавати та кваліфікувати психічні розлади, а також правильно призначати лікування та планувати реабілітаційні заходи для пацієнтів. Набуття цих компетенцій у психіатрії охоплює інтенсивну теоретичну підготовку (активна участь у лекціях, практичних та семінарських заняттях, опрацювання сучасної фахової літератури), а також самостійну та командну клінічну роботу (курація пацієнтів, участь у клінічних консультаціях, обходах, клініко-казуїстичних семінарах) під супервізією кваліфікованих викладачів та досвідчених клініцистів. Підготувати лікаря-інтерна у їх професійній готовності до самостійної лікарської роботи.

Для виконання програми в процесі навчання передбачено такі види занять: лекції, практичні заняття, семінари. На практичних заняттях лікарі під керівництвом викладача опановують практичні навички з психіатрії. У програмі подано перелік умінь та практичних навичок, якими повинен оволодіти лікар за час навчання в інтернатурі, відповідно до кваліфікаційних вимог до лікаря-спеціаліста - психіатра.

Після закінчення навчання, інтерні підлягають атестації на визначення рівня теоретичних знань та практичних навичок.

Ця програма створена у відповідності до Стандарту вищої освіти та Стандарту освітньої діяльності в Україні, Європейських стандартів післядипломної підготовки медичних спеціалістів (UEMS) із психіатрії з адаптацією до чинного законодавства України. Програмою передбачено, що

викладання, навчання й оцінювання буде здійснюватися в контексті практичної роботи лікаря в умовах, де відбуваються усі специфічні для даної дисципліни ситуації та практичні дії. Дана програма є підґрунтям для розробки індивідуального плану навчання кожного лікаря-інтерна.

Під час проходження Програми за спеціальністю “Психіатрія” лікарі-інтерни мають усі права і несуть відповідальність за свої дії відповідно до чинного законодавства.

І. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Галузь знань	І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
Складник освіти	Післядипломна освіта, первинна спеціалізація
Спеціальність	Психіатрія
Кваліфікація	Лікар-спеціаліст
Передумови вступу	Ступінь магістра в галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» за спеціальністю 222 «Медицина», І2 «Медицина», 228 «Педіатрія», І3 «Педіатрія»
Форма проходження інтернатури	Очна
Мова (и)	Українська
Академічні права інтерна	Безперервний професійний розвиток. Можлива подальша підготовка на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Здобуття додаткових кваліфікацій та лікарських спеціалізацій (вторинних) в системі освіти дорослих. Робочі місця у закладах охорони здоров'я, самостійне працевлаштування.
Моніторинг та оцінювання	Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703
Рівень оволодіння	Для кожної компетенції, практичної навички визначаються в кожному з діапазонів від «А» до «D»: А: Має знання, описує... В: Виконує, керує, демонструє під наглядом. С: Виконує, керує, демонструє самостійно. Д: Вчить або контролює інших у виконанні, управлінні, демонстрації.

Обсяг програми	2 академічні роки, 3432 годин, 114,4 кредитів ECTS). 31,2 кредитів ЄКТС (936 годин практичного та теоретичного навчання, додаткова програма: невідкладні стани – 12; медичне право — 4; протидія насильству в сім'ї — 8; військово-медична підготовка — 12; інформаційні медичні технології — 4; менеджмент в охороні здоров'я — 8.
-----------------------	---

Роки навчання	Початок навчання/проходження інтернатури			Закінчення навчання/проходження інтернатури		
	Освітня частина	Практична частина	Державна Атестація	Освітня частина	Практична частина	Державна Атестація
1	1 рік навчання — 01.10	1 рік навчання — 01.08	1 рік — річна атестація 30.12	1 рік навчання — 31.12	1 рік навчання — 30.09	-
2	2 рік навчання — 01.04	2 рік навчання — 02.01	-	2 рік навчання — 30.06	2 рік навчання — 31.03	Заключна атестація — 30.06

II. ГРАФІК ОСВІТНЬОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ ПРОХОДЖЕННЯ ІНТЕРНАТУРИ

Тривалість підготовки в інтернатурі: 22 місяці (3432 годин) (114,4 кредитів ECTS).

Освітня частина: (заклади вищої або післядипломної освіти) 6 місяців (936 годин, 31,2 кредитів ECTS), три місяці щорічно (15,6 кредитів ECTS на рік).

Практична частина: (бази стажування) 16 місяців (2496 год.)

Рік Підгот овки	МІСЯЦІ											
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
I-й	Б	Б	К	К	К	Б	Б	Б	Б	Б	Б	В
II-й	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	К	К	К	В

Б – практична частина підготовки на базі стажування;

К – освітня частина підготовки - навчання на кафедрі;

В – відпустка.

Лікарі-інтерни виконують навчальну програму на базі стажування під керівництвом відповідального за інтернатуру викладача кафедри згідно календарного плану. Навчання відбувається у спеціалізованих відділеннях, де лікарі-інтерни вдосконалюють професійні навички з основних розділів психіатрії, набувають поглиблених знань з клініки, діагностики та лікування психічних та поведінкових розладів.

III. ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПО ЗАКІНЧЕННЮ ІНТЕРНАТУРИ

Інтегральна компетентність	Включає в себе психологічні компетенції до акомодатії, асертивності, адаптації та резилієнтності: ІК 01. Здатність адаптуватися до нових умов і ситуацій та спроможність автономно діяти у них. ІК 02. Здатність працювати у команді, зокрема, у міждисциплінарній. ІК 03. Комунікативна компетентність: здатність до ефективної професійної та міжособистісної комунікації, диференційований підхід до осіб різних соціальних та вікових груп. ІК 04. Здатність до організації правового забезпечення, дотримання прав людини та менеджменту професійної діяльності.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 01. Знання чинної нормативно-правової бази, що стосується здоров'я та, зокрема, надання психіатричної допомоги, їхнє застосування у щоденній практиці. ЗК 02. Здатність до клінічного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності. ЗК 03. Здатність до самооцінки власних досягнень та підвищення їхнього рівня. ЗК 04. Спроможність усно та письмово користуватися державною мовою у спілкуванні з пацієнтами та заповненні медичної документації. ЗК 05. Уміння використовувати інформаційно - комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп'ютерною технікою. ЗК 06. Здатність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці. ЗК 07. Дотримання етичних та деонтологічних норм у професійній діяльності. ЗК 08. Спроможність реалізувати систему знань та практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і життя пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров'я суспільства. ЗК 09. Дотримання відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності. ЗК 10. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта та аналізувати клінічні дані. ЗК11. Спроможність інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень,

	призначених пацієнту. ЗК 12. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани. ЗК 13. Здатність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги та за затвердженими в Україні на даний час протоколами. ЗК 14. Знати покази, протипокази та побічні дії до застосування лікарських засобів, які використовуються у лікарській практиці. ЗК 15. Володіти загальними знаннями щодо організації психіатричної допомоги. ЗК 16. Знати порядок проведення психіатричного огляду хворих, госпіталізації до закладу з наданням психіатричної допомоги в добровільному, примусовому порядку та у невідкладних випадках. ЗК 17. Володіти знаннями із загальної та клінічної психопатології, зокрема, в аспекті існуючих класифікацій розладів психіки та поведінки. ЗК 18. Знати симптоматику станів, що потребують невідкладної або примусової госпіталізації, застосування методів інтенсивної терапії (у відповідності до рубрик, зазначених у чинних класифікаціях розладів психіки та поведінки). ЗК 19. Володіти методами клінічного та параклінічного обстеження пацієнтів. ЗК 20. Вміти застосовувати методи психофармакотерапії з дотриманням чинних протоколів/настанов/стандартів надання допомоги. ЗК 21. Вміти застосовувати методи психотерапії з дотриманням чинних протоколів/настанов/стандартів надання допомоги. ЗК 22. Знати принципи та порядок проведення медико-соціальної експертизи втрати працездатності, військово-лікарської експертизи, судово-психіатричної та військової експертизи пацієнтів.
Професійні компетентності (ПК)	ПК 01. Вміти оцінити при розпитуванні та одночасному спостереженні особливості поведінки, зовнішній вигляд, висловлювання особи, яка звернулася по допомогу, що дають можливість припустити наявність психічного захворювання. ПК 02. Вміти одержати достатні для попередньої оцінки анамнестичні відомості від пацієнта, його супроводжуючих та з медичної та іншої документації.

	ПК 03. Уміти належно оцінити соматичний та неврологічний стан обстежуваного. ПК 04. Уміти визначити необхідність та доцільність додаткових обстежень та лабораторних досліджень та дати їм правильну інтерпретацію. ПК 05. Уміти встановити попередній діагноз, провести диференційну діагностику. Уміти встановити діагноз відповідно до загальновизнаних міжнародних стандартів діагностики та Міжнародної статистичної класифікації хвороб, травм та причин смерті. ПК 06. За необхідності організувати та провести невідкладну допомогу згідно з вимогами чинних стандартів та протоколів. ПК 07. Вміння визначити покази та організувати належне переведення пацієнта до відділення інтенсивної терапії або інших відділень багатопрофільної лікарні; організувати належний нагляд та необхідні медичні заходи в амбулаторних умовах; визначити спосіб госпіталізації (в тому числі примусового характеру) при гострих психотичних станах. ПК 08. Вміння визначити показання до планової госпіталізації для проведення ретельного обстеження та призначити медикаментозну терапію відповідно до встановленого діагнозу та згідно з чинними стандартами та протоколами. ПК 09. Вміння своєчасно оцінювати динаміку психопатологічних проявів психічних розладів у пацієнта для своєчасної корекції остаточного діагнозу. ПК 10. Вміння, у відповідності до динаміки психічного розладу, обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби. ПК 11. Уміти співвіднести частку біологічних та психосоціальних методів терапевтичного впливу залежно від етапу хвороби для визначення ефективності. ПК 12. Уміти забезпечити обґрунтовану підтримуючу терапію при переведенні хворих зі стаціонарної в амбулаторну допомогу шляхом динамічної взаємодії між її ланками. ПК 13. Вміння інформувати хворих про існуючі форми та способи реабілітації функціональних порушень та соціальних навичок при різних формах психічних розладів.
--	---

	ПК 14. Ознайомитися з принципами проведення первинної соціально-трудової експертизи лікарсько - консультативною комісією (ЛКК) та з оформленням документів для подання на МСЕК; ознайомитися з сучасними стандартами МКФ. ПК 15. Вміти передбачити заходи із попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової, соціальної та сімейної реабілітації. ПК 16. Вміти оформляти необхідну медичну документацію згідно з сучасними вимогами (робота з електронними системами та ЕСОЗ). ПК 17. Вміти проводити штучне годування через зонд. ПК 18. Вміти проводити внутрішньовенне (в т.ч. краплинне) вливання лікарських речовин.
--	--

IV. ОBOB'ЯЗKOBІ KOMPONENTИ OCBITHЬO-ПPOФECIЙHOЇ ПPOГPAМИ

(I рік навчання)

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	Кількість годин / кредитів ЄКТС
OK1	Організація психіатричної допомоги населенню	12/0,4
OK2	Загальна психопатологія	82/2,73
OK3	Методи дослідження осіб зі психічними розладами	24/0,8
OK4	Шизофренія та інші первинні психотичні розлади	40/1,33
OK5	Кататонія	4/0,13
OK6	Біполярні та подібні розлади	26/0,86
OK7	Депресивні розлади	16/0,5
OK8	Симптоматичні психічні розлади	8/0,27
OK9	Психічні розлади при ендокринних захворюваннях	10/0,33
OK10	Психічні розлади при черепно-мозкових травмах	8/0,27
OK11	Психічні розлади при сифілітичних ураженнях головного мозку	6/0,2
OK12	Психічні розлади при пухлинах головного мозку	4/0,13
OK13	Психічні розлади при енцефалітах	6/0,2
OK14	Епілепсія	10/0,33
OK15	Нейрокогнітивні розлади та функціональні психози інволюційного періоду	8/0,27

OK16	Деменція	16/0,5
OK17	Психічні розлади при судинних захворюваннях головного мозку	6/0,2
OK18	Розлади особистості та особистісні ознаки	16/0,5
OK19	Порушення інтелектуального розвитку	10/0,33
OK20	Розлади, пов'язані з тривогою та страхом	12/0,4
OK21	Обсесивно-компульсивні та подібні розлади	4/0,13
OK22	Розлади, специфічно пов'язані зі стресом	10/0,33
OK23	Дисоціативні розлади	6/0,2
OK24	Розлади харчування та харчової поведінки	8/0,27
OK25	Розлади тілесних відчуттів та переживань	4/0,13
OK26	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю	10/0,33
OK27	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин (наркоманії та токсикоманії)	10/0,33
OK28	Розлади внаслідок аддиктивної поведінки	2/0,06
OK29	Психічні та поведінкові розлади, пов'язані з вагітністю, пологами або післяпологовим періодом	4/0,13
OK30	Лікування психічних захворювань	20/0,8
OK31	Військово-психіатрична експертиза	6/0,2
OK32	Етика і деонтологія в професійній діяльності лікаря	2/0,06
	Проміжна атестація	4/0,13

(II рік навчання)

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	Кількість годин / кредитів ЄКТС
OK1	Основи соціальної гігієни та організація психіатричної допомоги	8/0,27
OK2	Загальна психопатологія	40/1,3
OK3	Методи дослідження осіб з психічними розладами	14/0,47
OK4	Шизофренія та інші первинні психотичні розлади	30/1
OK5	Кататонія	10/0,33
OK6	Біполярні та подібні розлади	28/0,93
OK7	Депресивні розлади	18/0,6
OK8	Симптоматичні психічні розлади	6/0,2
OK9	Психічні розлади при ендокринних захворюваннях	12/0,4
OK10	Психічні розлади при черепно-мозкових травмах	10/0,33
OK11	Психічні розлади при сифілітичних ураженнях	10/0,33

	головного мозку	
OK12	Психічні розлади при пухлинах головного мозку	8/0,27
OK13	Психічні розлади при енцефалітах	6/0,2
OK14	Епілепсія	10/0,33
OK15	Нейрокогнітивні розлади та функціональні психози інволюційного періоду	18/0,6
OK16	Деменція	18/0,6
OK17	Психічні розлади при судинних захворюваннях головного мозку	12/0,4
OK18	Розлади особистості та особистісні ознаки	18/0,6
OK19	Порушення інтелектуального розвитку	16/0,5
OK20	Розлади, пов'язані з тривогою та страхом	10/0,33
OK21	Обсесивно-компульсивні та подібні розлади	12/0,4
OK22	Розлади, специфічно пов'язані зі стресом	8/0,27
OK23	Дисоціативні розлади	10/0,33
OK24	Розлади харчування та харчової поведінки	16/0,5
OK25	Розлади тілесних відчуттів та переживань	6/0,2
OK26	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю	24/0,8
OK27	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин (наркоманії та токсикоманії)	24/0,8
OK28	Розлади внаслідок аддиктивної поведінки	12/0,4
OK29	Психічні та поведінкові розлади, пов'язані з вагітністю, пологами або післяпологовим періодом	10/0,33
OK30	Лікування психічних захворювань	38/ 1,2
	Державна атестація	6/0,2
	РАЗОМ	468/15,6

Перелік практичних компонентів (ПК) освітньо-професійної програми (ОП)

Код практичної компоненти	Практичний компонент освітньої програми
ПК 1	Проведення діагностичного огляду особи з психічним розладом
ПК 2	Складання консультативного висновку лікаря-психіатра
ПК 3	Проведення психодіагностичного дослідження з використанням стандартних психометричних тестів, стандартизованих діагностичних опитувальників та шкал та

	складання протоколу патопсихологічного дослідження
ПК 4	Оцінка результатів лабораторних клініко- біохімічних досліджень
ПК 5	Аналіз результатів електроенцефалографічного дослідження хворого на епілепсію та складення висновків
ПК 6	Складання схеми припинення епілептичного статусу
ПК 7	Володіння знаннями та практичними навичками щодо лікування хворих в стані кататонічного ступору/збудження
ПК 8	Надання невідкладної допомоги при маніакальному збудженні
ПК 9	Надання невідкладної допомоги при спробах чи загрозі суїциду
ПК 10	Надання невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії
ПК 11	Проведення штучного годування хворого через зонд
ПК 12	Надання невідкладної допомоги при кататонічному збудженні
ПК 13	Внутрішньовенне (в т.ч. краплинне) вливання лікарських речовин
ПК 14	Проведення електросудомної терапії (ЕСТ) під супервізією
ПК 15	Призначення лікування згідно з клінічними протоколами
ПК 16	Оформлення медичної документації, в тому числі – електронної
ПК 17	Проведення сеансу аутогенного тренування
ПК 18	Проведення кризового психотерапевтичного втручання
ПК 19	Застосування фокусних кризових інтервенцій/психотерапевтичного втручання
ПК 20	Розробка та здійснення схем лікування осіб похилого віку
ПК 21	Оформлення направлення на госпіталізацію до закладу з надання психіатричної допомоги та направлення на ЛКК
ПК 22	Ознайомлення з правилами та оформленням належної документації при скеруванні на МСЕК
ПК 23	Проведення первинного і повторного амбулаторного оглядів та призначення амбулаторного лікування
ПК 24	Ознайомлення з принципами та правилами оформлення документів для невідкладної госпіталізації
ПК 25	Визначення ознак алкогольного, наркотичного сп'яніння
ПК 26	Надання невідкладної допомоги при деліріозних станах

	внаслідок інтоксикації чи залежності від психоактивних речовин (алкоголь, наркотичні чи токсичні речовини, психотропні препарати)
ПК 27	Проведення процедури штучного дихання
ПК 28	Проведення процедури непрямого масажу серця
ПК 29	Перша допомога при гострій інтоксикації внаслідок передозування психоактивних речовин
ПК 30	Представлення пацієнта на військово-лікарську та судово-психіатричну експертизу (амбулаторну та стаціонарну)
ПК 31	Призначення замісної підтримувальної терапії особам з опіоїдною залежністю
ПК 32	Ознайомлення з принципами паліативної допомоги у психіатрії
ПК 33	Ведення пацієнтів в рамках роботи мобільної психіатричної бригади

**ПОСЛІДОВНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ОBOB'ЯЗKОВИХ КОМПОНЕНТ (OK)
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
(I рік навчання)**

Код компо ненти	Назва обов'язкової компоненти (OK)	Кількіс ть годин / кредиті в ЄKTC	Кількість учбових годин			
			аудиторних			Самос ті йна робот а
			Лек ції	Се мі- нар и	Пр. зн.	
OK1	Організація психіатричної допомоги населенню	12/0,4	2		4	6
OK2	Загальна психопатологія	82/2,73	22	14	20	26
OK3	Методи дослідження осіб із психічними розладами	24/0,8	4	2	8	10
OK4	Шизофренія та інші первинні психотичні розлади	40/1,33	10	4	10	16
OK5	Кататонія	4/0,13			2	2
OK6	Біполярні та подібні розлади	26/0,86	4	4	8	10
OK7	Депресивні розлади	16/0,5	2	2	6	6
OK8	Симптоматичні психічні розлади	8/0,27			2	6
OK9	Психічні розлади при ендокринних захворюваннях	10/0,33		2	4	4
OK10	Психічні розлади при черепно-мозкових травмах	8/0,27		2	4	2
OK11	Психічні розлади при сифілітичних	6/0,2		2	4	

	ураженнях головного мозку					
OK12	Психічні розлади при пухлинах головного мозку	4/0,13			4	
OK13	Психічні розлади при енцефалітах	6/0,2			4	2
OK14	Епілепсія	10/0,33	2	4	4	
OK15	Нейрокогнітивні розлади та функціональні психози інволюційного періоду	8/0,27	2	2	4	
OK16	Деменція	16/0,5	2		6	8
OK17	Психічні розлади при судинних захворюваннях головного мозку	6/0,2			4	2
OK18	Розлади особистості та особистісні ознаки	16/0,5	4	4	6	2
OK19	Порушення інтелектуального розвитку	10/0,33	2		6	2
OK20	Розлади, пов'язані з тривогою та страхом	12/0,4	4	2	4	2
OK21	Обсесивно-компульсивні та подібні розлади	4/0,13			2	2
OK22	Розлади, специфічно пов'язані зі стресом	10/0,33	2	2	4	2
OK23	Дисоціативні розлади	6/0,2			6	
OK24	Розлади харчування та харчової поведінки	8/0,27	2		6	
OK25	Розлади тілесних відчуттів та переживань	4/0,13			4	
OK26	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю	10/0,33	2		6	2
OK27	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин (наркоманії та токсикоманії)	10/0,33	2		6	2
OK28	Розлади внаслідок аддиктивної поведінки	2/0,06			2	
OK29	Психічні та поведінкові розлади, пов'язані з вагітністю, пологами або післяпологовим періодом	4/0,13	2		2	
OK30	Лікування психічних захворювань	20/0,8	8		6	6
OK31	Військово-психіатрична експертиза	6/0,2	2		4	
OK32	Етика і деонтологія в професійній діяльності лікаря	2/0,06			2	
	Проміжна атестація	4/0,13		4		
	Загальний обсяг ОК	414/14	80	50	164	120

Додаткові програми (ДП)						
33.	Медицина невідкладних станів		12			
34.	Медичне право		4			
35.	Військово-медична підготовка		12			
36.	Протидія насильству в сім'ї			8		
37.	Інформаційні медичні технології		4			
38.	Менеджмент в охороні здоров'я		8			
39.	Ведення поширених психічних розладів на первинному рівні медичної допомоги із використанням керівництва mhGAP			6		
Загальний обсяг ДП		54/1,8	40	14		
ВСЬОГО		468/15,8	120	64	170	120

(II рік навчання)

Код компоненти	Назва обов'язкової компоненти (ОК)	Кількість годин / кредитів в ЄКТС	Кількість учбових годин			
			аудиторних			Самостійна робота
			Лекції	Семінари	Пр. зн.	
ОК1	Основи соціальної гігієни та організація психіатричної допомоги	8/0,27	2			6
ОК2	Загальна психопатологія	40/1,3	4		30	6
ОК3	Методи дослідження осіб з психічними розладами	14/0,47			10	4
ОК4	Шизофренія та інші первинні психотичні розлади	30/1	4		20	6
ОК5	Кататонія	10/0,33			6	4
ОК6	Біполярні та подібні розлади	28/0,93	2	2	20	4
ОК7	Депресивні розлади	18/0,6	2		10	6
ОК8	Симптоматичні психічні розлади	6/0,2		2	4	
ОК9	Психічні розлади при ендокринних захворюваннях	12/0,4			8	4
ОК10	Психічні розлади при черепно-мозкових травмах	10/0,33		2	8	
ОК11	Психічні розлади при сифілітичних ураженнях головного мозку	10/0,33			6	4

OK12	Психічні розлади при пухлинах головного мозку	8/0,27			6	2
OK13	Психічні розлади при енцефалітах	6/0,2			4	2
OK14	Епілесія	10/0,33	2	2	6	
OK15	Нейрокогнітивні розлади та функціональні психози інволюційного періоду	18/0,6	2		12	4
OK16	Деменція	18/0,6	2		12	4
OK17	Психічні розлади при судинних захворюваннях головного мозку	12/0,4			8	4
OK18	Розлади особистості та особистісні ознаки	18/0,6	2	4	12	
OK19	Порушення інтелектуального розвитку	16/0,5	2		10	4
OK20	Розлади, пов'язані з тривогою та страхом	10/0,33	2		8	
OK21	Обсесивно-компульсивні та подібні розлади	12/0,4	2	2	8	
OK22	Розлади, специфічно пов'язані зі стресом	8/0,27			8	
OK23	Дисоціативні розлади	10/0,33	2		8	
OK24	Розлади харчування та харчової поведінки	16/0,5	2		10	4
OK25	Розлади тілесних відчуттів та переживань	6/0,2			6	
OK26	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю	24/0,8	2	2	20	
OK27	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин (наркоманії та токсикоманії)	24/0,8	2		20	2
OK28	Розлади внаслідок аддиктивної поведінки	12/0,4			10	2
OK29	Психічні та поведінкові розлади, пов'язані з вагітністю, пологами або післяпологовим періодом	10/0,33	2		8	
OK30	Лікування психічних захворювань	38/ 1,2	4	4	30	
	Державна атестація	6/0,2		6		
	РАЗОМ	468/15,6	42	26	328	72

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА НА БАЗІ СТАЖУВАННЯ

№ за/п	Назва відділення (установи)	Код ПК	Кількість годин / кредитів ECTS	Кількість місяців
1.	Диференційно-діагностичне відділення (для первинних хворих)	ОК 1-13, 20, 30-32	780	5
2.	Відділення активної терапії	ОК 1-13, 20, 30-32	624	4
3.	Реабілітаційні відділення	ОК 1-13, 20, 30-32	156	1
4.	Відділення для хворих похилого віку з психічними розладами	ОК 1-15, 20, 30-32	156	1
5.	Підліткове психіатричне відділення (військова експертиза). Дитячі психіатричні відділення	ОК 1-3, 16-17, 20, 30-32	156	1
6.	Психоневрологічний диспансер,	ОК 1-3, 17, 20-25, 30-32	468	3
7.	Відділення інтенсивної терапії психічних розладів, пов'язаних з вживанням психоактивних речовин	ОК 1-3, 18-20, 26-28, 30-32	156	1
Разом			2496	16 місяців

Лікарі-інтерни систематично беруть участь у всіх видах практичної діяльності клінічного відділення: в ранкових звітах про стан хворих відділення, в діагностичній та лікувальній роботі, обходах хворих, клінічних розборах, тощо.

За лікарем-інтерном закріплюються 5-6 хворих у відділенні, з якими він проводить лікувально-діагностичну роботу під наглядом завідувача відділенням. Керівник лікарів-інтернів допомагає у підборі хворих, спираючись на комплексний діагноз пацієнта, тематичний план та здібності лікаря-інтерна. Лікар-інтерн активно бере участь у всіх додаткових дослідженнях та лікувальних маніпуляціях, призначених цим хворим.

Крім того лікар-інтерн повинен знати всіх хворих відділення, динаміку їх захворювання, брати участь в обстеженні та діагностиці нових пацієнтів, знати стан важких хворих, їхні ускладнення та призначене їм лікування. Лікар-інтерн бере участь у чергуваннях у приймальному відділенні разом із черговим лікарем.

IV. МЕТА ТА ЗМІСТ ОБОВ'ЯЗКОВИХ КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

Курс 1. Організація психіатричної допомоги населенню та основи соціальної гігієни

Мета	Знання з основ законодавства про охорону психічного здоров'я та директивні документи, які обумовлюють діяльність органів та установ охорони психічного здоров'я; - з загальних питань щодо організації психіатричної допомоги - порядок психіатричного огляду пацієнтів, питання госпіталізації до психіатричного стаціонару у добровільному, невідкладному чи примусовому порядку
-------------	---

I Знання	II Вміння
1.1. Епідеміологія психічних захворювань та головні тенденції динаміки в Україні та світі. Поширеність психічних захворювань в зарубіжних країнах. Методи дослідження захворюваності та поширеності психічних розладів. Основи соціальної гігієни та організація психіатричної допомоги. Поширеність психічних захворювань в Україні	1. Володіти принципами організації нагляду та лікування пацієнтів в амбулаторних умовах, визначити тенденцію до затяжного характеру хворобливого стану і у такому випадку організувати скерування пацієнтів в амбулаторну службу; 2. За необхідності вміти організувати та провести невідкладну допомогу;
1.2. Основи організації психіатричної допомоги в Україні. Санітарна статистика, планування, економіка, фінансування та управління установами психіатричної допомоги	3. Визначити показання до екстреної медичної допомоги: за наявності показів організувати переведення хворого до відділення інтенсивної терапії;
1.3. Правові засади надання психіатричної допомоги в Україні. Закон України "Про психіатричну допомогу"	4. Визначити показання для невідкладної госпіталізації (гострі психотичні стани з вираженим маяченням і тенденцією до агресії та ін.);
1.4. Санітарна освіта, психогігієна та психопрофілактика. Основні розлади та форми психогігієнічної роботи. Медико-генетичне консультування. Психогігієна статевого виховання. Задачі	5. Вміти визначити показання для планової госпіталізації: а) для проведення необхідних

І Знання	II Вміння
психопрофілактики в дитячому віці. Первинна, вторинна та третинна психопрофілактика	додаткових обстежень;
1.6. Примусове лікування психічно хворих	б) для визначення лікування у стаціонарних умовах (за неефективності лікування в амбулаторних умовах);
1.7. Питання реабілітації психічно хворих	в) за необхідності - проведення різних видів стаціонарної психіатричної експертизи);
1.8. Питання етики і деонтології в професійній діяльності лікаря-психіатра	6. При перебуванні пацієнта у стаціонарі вміти застосувати весь комплекс заходів, необхідних для встановлення діагнозу, організувати відповідне лікування;
1.9. Психіатричний огляд: юридичні, етичні та клінічні аспекти його проведення	7. Вміти розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії;
	8. Знати принципи проведення первинної соціально-трудової експертизи лікарсько-консультативною комісією (ЛКК) та оформлення документів для подання на МСЕК; бути ознайомленими з сучасними стандартами МКФ. 9. Вміти оформити необхідну медичну документацію, у тому числі в електронних системах установ та ЕСОЗ. 10. Володіти принципами та правилами оформлення документів для невідкладної госпіталізації 11. Вміти оформляти належну документацію при скеруванні на МСЕК 12. Вміти представляти пацієнта на військово-лікарську та судово-психіатричну експертизу (амбулаторну та стаціонарну)

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень володіння
Оформлення медичної документації, в тому числі – електронної	В/С
Оформлення направлення на госпіталізацію до закладу з надання психіатричної допомоги та направлення на ЛКК	В/С
Ознайомлення з правилами та оформленням належної документації при скеруванні на МСЕК	С
Проведення первинного і повторного амбулаторного оглядів та призначення амбулаторного лікування	С
Ознайомлення з принципами та правилами оформлення документів для невідкладної госпіталізації	С
Представлення пацієнта на військово- лікарську та судово-психіатричну експертизу (амбулаторну та стаціонарну)	В
Ознайомлення з принципами паліативної допомоги у психіатрії	С

Курс 2. Загальна психопатологія

Мета	Засвоїти знання з основних питань загальної психопатології
I Знання	II Вміння
2.1. Головні аспекти історії психіатрії. Сучасний стан загальної психопатології. Класифікація психопатологічних синдромів	1. Володіти принципами розпитування та одночасному спостереження особливості поведінки, зовнішній вигляд, висловлювання хворого з оцінкою психічного статусу;

2.2. Розлади відчуття та сприймання. Ілюзії та галюцинації. Галюцинаторний синдром. Галюцинаторно-параноїдний синдром (Кандинського-Клерамбо). Сенестопатичний синдром	2. Одержати достатні для попередньої оцінки анамнестичні відомості про преморбідні індивідуальні особливості пацієнта, характер хворобливих проявів з моменту їхнього виникнення та їхні пускові фактори;
2.3. Розлади емоційної сфери. Афективні синдроми. Депресивний синдром. Прості варіанти депресивного синдрому. Складні варіанти депресивного синдрому. Маніакальний синдром. Прості варіанти маніакального синдрому. Складні варіанти маніакального синдрому	3. Вміти встановити попередній синдромологічний діагноз та провести диференційний діагноз; оформляти необхідну медичну документацію, у тому числі в електронних системах установ та ЕСОЗ.
2.4. Розлади мислення. Надцінні ідеї. Синдром надцінного маячення. Маячні синдроми. Паранойяльний синдром. Варіанти паранойяльного синдрому залежно від фабули. Варіанти паранойяльного синдрому залежно від типу перебігу. Паранойяльний та парафренний синдроми. Іпохондричний синдром, його види	
2.5. Синдроми розладу ефекторно-вольової діяльності. Кататонічні синдроми. Кататонічний ступор, варіанти кататонічного ступору. Варіанти кататонічного синдрому за ознакою стану свідомості. Гебефренні та інші синдроми	
2.6. Пароксизмальні стани (різновиди припадків)	

2.7. Синдроми розладів свідомості та самосвідомості. Основні ознаки синдромів затьмарення свідомості. Оглушення, визначення, психопатологічна характеристика. Онейроїдне потьмарення свідомості. Визначення, психопатологічна характеристика. Короточасні психічні розлади (виключні стани). Деперсоналізація та дереалізація	
2.8. Порушення інтелекту	
2.9. Амнезії та їх види. Корсаковський синдром. Конфабуляції у структурі корсаковського синдрому. Психоорганічний синдром, його варіанти	
2.10 Синдроми недоумства	
2.11 Астенічний синдром. Основні прояви астенічного синдрому. Обсесивний синдром та його варіанти. Варіанти обсесивного синдрому, який супроводжується обтяжливим афектом. Варіанти обсесивного синдрому афективно-нейтрального змісту. Неврозоподібний та соматоформний синдроми	
2.12 Розлади особистості	
2.13 Міжнародна класифікація хвороб (МКХ-10 та МКХ-11). Термінологія, розділи МКХ-10 та МКХ-11. Основні положення та порівняльна характеристика МКХ-10 та МКХ-11. Сучасний стан проблеми класифікації психічних розладів. Ознайомлення з DSM-V	

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Проведення діагностичного огляду особи з психічним розладом	С
Проведення первинного і повторного амбулаторного оглядів та призначення амбулаторного лікування	С

Курс 3. Методи дослідження осіб з психічними та поведінковими розладами

Мета	Знання з методів дослідження психічно хворих, передусім клінічно-психопатологічні, можливості інструментальних та спеціальних параклінічних методів діагностики у психіатрії
-------------	---

I Знання	II Вміння
3.1. Експериментально-психологічне дослідження. Основні методи експериментально-психологічного дослідження психічно хворих.	1 Оцінити при розпитуванні та одночасному спостереженні особливості поведінки, зовнішній вигляд, висловлювання хворого з оцінкою психічного статусу; 2 Одержати достатні для попередньої оцінки анамнестичні відомості про преморбідні індивідуальні особливості пацієнта, характер хворобливих проявів з моменту їхнього виникнення та їхні пускові фактори;
3.2. Клініко-психопатологічне дослідження. Метод опитування. Метод спостереження, його використання при дослідженні психічного стану хворого. Інші види дослідження, загально-соматичне і неврологічне дослідження хворого.	3 Вміти виявити особливості соматичного та неврологічного стану пацієнта;

3.3. Лабораторні та морфологічні методи дослідження. Генетичні методи дослідження. Дослідження біологічних рідин (морфологічні, біохімічні та серологічні дослідження). Визначення змісту психотропних препаратів у крові. Цитологічне, бактеріологічне дослідження ліквору, значення та оцінка його результатів. Значення і оцінка результатів дослідження біологічних рідин для діагностики психічних захворювань.	4 Визначити необхідність у спеціальних методах дослідження (лабораторних та функціональних) та дати їм вірну інтерпретацію; 5 Встановити попередній діагноз та провести диференційний діагноз; 6 Оцінити прогностичне значення вкладу біологічних та психосоціальних факторів у перебіг та результат хвороби; 7 Оцінити вклад біологічних та психотерапевтичних методів лікування, зокрема—у залежності від етапу хвороби;
3.4. Рентгенологічні методи обстеження. Краніографія. Рентгенологічні ознаки, виявлені способом пневмоенцефалографії. Церебральна ангіографія. Рентгенологічні ознаки, виявлені способом церебральної ангіографії. Інші контрольні методи. Рентгенологічні ознаки, виявлені при їх використанні, їх значення і оцінка результатів. Сучасні методи прижиттєвого дослідження мозку. Методи структурної нейровізуалізації (комп'ютерна томографія, ядерно-магнітний резонанс). Методи функціональної нейровізуалізації (позитронно-емісійна томографія, функціональний ядерно-магнітний резонанс).	
3.5. Електроенцефалографія, реоенцефалографія, ехоенцефалографія. Основні компоненти електроенцефалограм М-ехографія. Значення електроенцефалографічного і М-ехографічного досліджень у діагностиці психічних захворювань.	

3.6 Генетичні методи дослідження психічно хворих. Генеалогічний методи. Близнюковий метод. Біохімічні методи. Цитогенетичний методи. Загальні закономірності успадкування психічних захворювань. Значення генетичних досліджень для діагностики психічних захворювань.	
3.7 Морфологічні методи досліджень у психіатрії. Макроскопічні дослідження. Гістологічні дослідження. Значення морфологічних досліджень для діагностики психічних захворювань.	

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Проведення діагностичного огляду особи з психічним розладом	C
Проведення психодіагностичного дослідження з використанням стандартних психометричних тестів, стандартизованих діагностичних опитувальників та шкал та складання протоколу патопсихологічного дослідження	C/D
Оцінка результатів лабораторних клініко- біохімічних досліджень	C
Аналіз результатів електроенцефалографічного дослідження хворого на епілепсію та складення висновків	C

Курс 4. Шизофренія та інші первинні психотичні розлади

Мета	Знання з клінічної картини психічних ендogenous захворювань, їхню етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування; Знання симптоматики станів при шизофренії та шизоафективних, шизотипових та інших маячних розладів, що потребують невідкладної або примусової госпіталізації, застосування методів інтенсивної терапії;
-------------	---

I Знання	II Вміння
4.1.Сучасний стан проблеми, вчення про шизофренію. Сучасна класифікація форм та типів перебігу шизофренії. Порівняльна характеристика діагностичних критеріїв класифікацій, прийнятих у різних країнах. Вчення про шизофренію у світлі МКХ-10 та МКХ-11	1. Оцінити при розпитуванні та одночасному спостереженні особливості поведінки, зовнішній вигляд, висловлювання хворого з оцінкою психічного статусу; 2. Одержати достатні для попередньої оцінки анамнестичні відомості про преморбідні індивідуальні особливості пацієнта, характер хворобливих проявів з моменту їхнього виникнення та їхні пускові фактори; 3. Визначити необхідність у спеціальних методах дослідження(лабораторних та функціональних) та дати їм вірну інтерпретацію; 4. Встановити попередній діагноз та провести диференційний діагноз;
4.2. Клінічні прояви шизофренії	5. Вміти за необхідності організувати та провести невідкладну допомогу; 6. Визначити показання до екстреної медичної допомоги: за наявності показів організувати переведення хворого до відділення інтенсивної терапії;
4.3. Форми перебігу шизофренії. Клінічна картина параноїдної, гебефренічної, кататонічної, простої та інших форм шизофренії. Характеристика перебігу шизофренії: безперервний, епізодичний. Ремісії при шизофренії	7. Володіти організовувати нагляд та лікування пацієнтів в амбулаторних умовах, визначити тенденцію до затяжного характеру хворобливого стану і у такому випадку організувати скерування пацієнтів в амбулаторну службу; 8. Визначити показання для невідкладної госпіталізації (гострі психотичні стани з вираженим маяченням і тенденцією до агресії та ін.); 9. Вміти визначити показання для планової госпіталізації:
4.4. Безперервна шизофренія	а) для проведення необхідних додаткових обстежень;
4.5. Епізодична з наростаючим та стабільним дефектом шизофренія	б) для визначення лікування у стаціонарних
4.6. Епізодична ремітуюча шизофренія	
4.7. Шизоафективні розлади. Характеристика	

І Знання	ІІ Вміння
депресивних та маніакальних станів при шизоафективному розладі	умовах (за неефективності лікування в амбулаторних умовах); в) за необхідності - проведення різних видів стаціонарної психіатричної експертизи);
4.8 Шизотиповий розлад. Проблема реактивних психотичних розладів	10. При перебуванні пацієнта у стаціонарі застосувати весь комплекс заходів, необхідних для встановлення діагнозу, організувати відповідне лікування;
4.9 Особливості злоякісної та фебрильної шизофренії	11. Вміти обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби;
4.10 Вікові особливості шизофренії. Дитяча, підліткова шизофренія. Гебоїдофренія, її особливості. Шизофренія інволюційного віку. Шизофренія старечого віку	12. Оцінити прогностичне значення вкладу біологічних та психосоціальних факторів у перебіг та вислід хвороби; 13. Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії;
4.11 Проблема ремісій та дефекту при шизофренії	14. Організувати та диференційовано залучити пацієнтів до різних форм лікувально-трудової діяльності, виявити ознаки тимчасової та стійкої, часткової чи повної втрати працездатності, визначити професійні обмеження;
4.12 Кататонія. Розуміння з позицій МКХ-10 та МКХ-11	15. Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким;
4.13 Терапія шизофренії. Основні принципи та особливості терапії окремих форм перебігу шизофренії. Невідкладна допомога при шизофренії. Реабілітація хворих на шизофренію	16. Володіти наданням невідкладної допомоги при кататонічному збудженні 17. Володіти наданням невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії 18. Вміти оформляти направлення на госпіталізацію до закладу з надання психіатричної допомоги та направлення на ЛКК

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Проведення діагностичного огляду особи з психічним розладом	C
Володіння знаннями та практичними навичками щодо лікування хворих в стані кататонічного ступору/збудження	C/D
Надання невідкладної допомоги при маніакальному збудженні	C/D
Надання невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії	C/D
Надання невідкладної допомоги при кататонічному збудженні	C/D
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C
Оформлення медичної документації, в тому числі – електронної	B/C
Оформлення направлення на госпіталізацію до закладу з надання психіатричної допомоги та направлення на ЛКК	B/C
Ознайомлення з правилами та оформленням належної документації при скеруванні на МСЕК	C
Ознайомлення з принципами та правилами оформлення документів для невідкладної госпіталізації	C
Представлення пацієнта на військово- лікарську та судово-психіатричну експертизу (амбулаторну та стаціонарну)	B
Ведення пацієнтів в рамках роботи мобільної психіатричної бригади	C

Курс 5. Кататонія

Мета	Знання з клінічної картини кататонії, етіології, патогенезу, диференційної діагностики та лікування.
I Знання	II Вміння
5.1 Кататонічне збудження/ступор. Розуміння з позицій МКХ-10 та МКХ-11	1. Вміти встановити попередній діагноз та провести диференційний діагноз; 2. За необхідності організувати та провести невідкладну допомогу; 3. Володіти організовувати нагляд та лікування пацієнтів в амбулаторних умовах, визначити тенденцію до затяжного характеру хворобливого стану і у такому випадку організувати скерування пацієнтів в амбулаторну службу; 4. Визначити показання для невідкладної госпіталізації (гострі психотичні стани з вираженим маяченням і тенденцією до агресії та ін.); 5. Обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби; 6. Оцінити вклад біологічних та психотерапевтичних методів лікування, зокрема—у залежності від етапу хвороби; 7. Забезпечити наступність терапії при наданні пацієнтам стаціонарної та амбулаторної допомоги; 8. Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії; 9. Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким;

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Володіння знаннями та практичними навичками щодо лікування хворих в стані кататонічного ступору/збудження	C/D
Надання невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії	C/D
Надання невідкладної допомоги при кататонічному збудженні	C/D
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C
Ознайомлення з принципами та правилами оформлення документів для невідкладної госпіталізації	C

Курс 6. Біполярні та подібні розлади

Мета	Знання з клінічної картини афективних розладів, їхню етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування; Знання симптоматики станів при афективних розладах , що потребують невідкладної або примусової госпіталізації, застосування методів інтенсивної терапії;
-------------	---

I Знання	II Вміння
5.1. Сучасний стан проблеми, вчення про афективні психози. Історія виділення афективних психозів, БАР. Сучасні проблеми вчення про афективні психози з позиції МКХ-10 та МКХ-11. Загальна характеристика афективних психозів. Біполярний розлад як модель ендегенно-афективного психозу	10. Вміти одержати достатні для попередньої оцінки анамнестичні відомості про преморбідні індивідуальні особливості пацієнта, характер хворобливих проявів з моменту їхнього виникнення та їхні пускові фактори; 11. Встановити попередній діагноз та провести диференційний діагноз; 12. Володіти організовувати за необхідності та провести невідкладну допомогу; 13. Організувати нагляд та лікування пацієнтів в амбулаторних умовах, визначити

I Знання	II Вміння
5.2. Варіанти перебігу афективних розладів, поняття про циркулярність, моно- та біполярність	тенденцію до затяжного характеру хворобливого стану і у такому випадку організувати скерування пацієнтів в амбулаторну службу;
5.3. Клінічна картина біполярних афективних розладів	14. Визначити показання для невідкладної госпіталізації (гострі психотичні стани з вираженим маяченням і тенденцією до агресії та ін.);
5.4. Основні варіанти депресії	15. Оцінити вклад біологічних та психотерапевтичних методів лікування, зокрема—у залежності від етапу хвороби;
5.5. Клінічна картина циклотимії	16. Забезпечити наступність терапії при наданні пацієнтам стаціонарної та амбулаторної допомоги;
5.6. Проблеми суїцидології.	17. Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії;
5.7 Терапія афективних психозів та профілактика суїцидальної поведінки	18. Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким; 19. Надання невідкладної допомоги при спробах чи загрозі суїциду 20. Надання невідкладної допомоги при маніакальному збудженні 21. Надання невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Надання невідкладної допомоги при маніакальному збудженні	C/D
Надання невідкладної допомоги при спробах чи загрозі суїциду	C/D

Надання невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії	C/D
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C

Курс 7. Депресивні розлади

Мета	Знання з клінічної картини депресивних розладів, диференційну діагностику та лікування. Знання симптоматики, що потребують невідкладної або примусової госпіталізації, застосування методів інтенсивної терапії;
I Знання	II Вміння
7.1 Основні варіанти депресії. Масковані депресії. Ступені тяжкості перебігу, психотичний та непсихотичний тип	1. Встановити попередній діагноз та провести диференційний діагноз; 2. Володіти організовувати за необхідності та провести невідкладну допомогу; 3. Організувати нагляд та лікування пацієнтів в амбулаторних умовах, визначити тенденцію до затяжного характеру хворобливого стану і у такому випадку організувати скерування пацієнтів в амбулаторну службу; 4. Визначити показання для невідкладної госпіталізації (гострі психотичні стани з вираженим маяченням і тенденцією до агресії та ін.); 5. Оцінити вклад біологічних та психотерапевтичних методів лікування, зокрема—у залежності від етапу хвороби; 6. Забезпечити наступність терапії при наданні пацієнтам стаціонарної та амбулаторної допомоги; 7. Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні

	комплексної медикаментозної терапії; 8. Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким; 9. Надання невідкладної допомоги при спробах чи загрозі суїциду
--	--

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Надання невідкладної допомоги при спробах чи загрозі суїциду	C/D
Проведення штучного годування хворого через зонд	C/D
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C
Проведення сеансу аутогенного тренування	C
Проведення кризового психотерапевтичного втручання	B/C
Проведення первинного і повторного амбулаторного оглядів та призначення амбулаторного лікування	C
Ведення пацієнтів в рамках роботи мобільної психіатричної бригади	C

Курс 8. Симптоматичні психічні розлади

Мета	Знання з клінічної картини симптоматичних психозів, їхню етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування; Знання симптоматики станів, що
-------------	--

	потребують невідкладної або примусової госпіталізації, застосування методів інтенсивної терапії
I Знання	II Вміння
8.1 Сучасний стан вчення про симптоматичні психічні розлади	1 Одержати достатні для попередньої оцінки анамнестичні відомості про преморбідні індивідуальні особливості пацієнта, характер хворобливих проявів з моменту їхнього виникнення та їхні пускові фактори;
8.2 Класифікацій та клініка симптоматичних психічних розладів з позиції МКХ-10 та МКХ-11	2 Вміти виявити особливості соматичного та неврологічного стану пацієнта;
8.3 Психічні розлади при окремих соматичних захворюваннях	3 Визначити необхідність у спеціальних методах дослідження(лабораторних та функціональних) та дати їм вірну інтерпретацію;
8.4 Основні принципи лікування гострих, протрагованих симптоматичних психічних розладів та органічного психосиндрому	4 Встановити попередній діагноз та провести диференційний діагноз;
8.5 Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих на симптоматичні психічні розлади та органічний психосиндром	5 Володіти організацією невідкладної допомоги;
	6 Організувати нагляд та лікування пацієнтів в амбулаторних умовах, визначити тенденцію до затяжного характеру хворобливого стану і у такому випадку організувати скерування пацієнтів в амбулаторну службу;
	7 Визначити показання для невідкладної госпіталізації (гострі психотичні стани з вираженим маяченням і тенденцією до агресії та ін.);
	8 Обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби;
	9 Оцінити прогностичне значення вкладу біологічних та психосоціальних факторів у перебіг та результат хвороби;
	10 Забезпечити наступність терапії при наданні пацієнтам стаціонарної та амбулаторної допомоги;
	11 Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на

	фоні комплексної медикаментозної терапії; 12 Організувати та диференційовано залучити пацієнтів до різних форм лікувально-трудової діяльності, виявити ознаки тимчасової та стійкої, часткової чи повної втрати працездатності, визначити професійні обмеження; 13 Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким; 14 Ознайомлення з принципами паліативної допомоги у психіатрії 15 Ведення пацієнтів в рамках роботи мобільної психіатричної бригади.
--	--

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Проведення діагностичного огляду особи з психічним розладом	C
Розробка та здійснення схем лікування осіб похилого віку	C/D
Проведення первинного і повторного амбулаторного оглядів та призначення амбулаторного лікування	C
Ознайомлення з принципами паліативної допомоги у психіатрії	C
Ведення пацієнтів в рамках роботи мобільної психіатричної бригади	C

Курс 9. Психічні розлади при ендокринних захворюваннях

Мета	Знання з клінічної картини психічних розладів при ендокринних захворюваннях їхню етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування; Знання симптоматики станів, що потребують невідкладної або примусової госпіталізації, застосування методів інтенсивної терапії.
I Знання	II Вміння
Сучасний стан вчення про ендокринопатії з позиції МКХ-10 та МКХ-11. Загальні закономірності розвитку психічних розладів при ендокринних захворюваннях	1. Оцінити вклад біологічних та психотерапевтичних методів лікування, зокрема—у залежності від етапу хвороби; 2. Забезпечити наступність терапії при наданні пацієнтам стаціонарної та амбулаторної допомоги; 3. Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії; 4. Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким;
Клініка психічних порушень: ендокринний психосиндром, гострі та протраговані психози	
Лікування психічних розладів при ендокринних захворюваннях	

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Складання консультативного висновку лікаря-психіатра	C/D
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C
Проведення первинного і повторного амбулаторного оглядів та призначення амбулаторного лікування	C

Курс 10. Психічні розлади при черепно-мозкових травмах

Мета	Знання з клінічної картини психічних розладів при черепно-мозкових травмах, етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування;
I Знання	II Вміння
9.1 Загальна характеристика травматичних уражень головного мозку і класифікація черепно-мозкових травм з позиції МКХ-10 та МКХ-11	1. Забезпечити наступність терапії при наданні пацієнтам стаціонарної та амбулаторної допомоги;
9.2 9.3 9.4 Клініка психічних розладів у гострому періоді комоції та контузії головного мозку. Відкриті травми головного мозку. Баротравма, психічні розлади у гострому періоді. Електротравма	2. Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії;
9.5. 9.6 Психічні розлади у віддаленому періоді черепно-мозкових травм (травматична хвороба). Періодичні органічні (травматичні) психози	3. Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким;
9.7 Лікування психічних розладів у гострому періоді черепно-мозкових травм і лікування травматичної хвороби	4. Оцінити вклад біологічних та психотерапевтичних методів лікування, зокрема – у залежності від етапу хвороби

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Складання консультативного висновку лікаря-психіатра	C/D
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C

Оформлення направлення на госпіталізацію до закладу з надання психіатричної допомоги та направлення на ЛКК	В/С
Ознайомлення з правилами та оформленням належної документації при скеруванні на МСЕК	С
Проведення первинного і повторного амбулаторного оглядів та призначення амбулаторного лікування	С
Ведення пацієнтів в рамках роботи мобільної психіатричної бригади	С

Курс 11. Психічні розлади при сифілітичних ураженнях головного мозку

Мета	Знання з клінічної картини психічних розладів при сифілітичних ураженнях головного мозку, етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування;
I Знання	II Вміння
10.1 Психічні розлади при сифілітичних ураженнях головного мозку з позиції МКХ-10 та МКХ-11. Загальна характеристика нейросифілісу. Етіологія, патогенез, патологічна анатомія	1. Забезпечити наступність терапії при наданні пацієнтам стаціонарної та амбулаторної допомоги; 2. Вміти розробляти для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії;
10.2 Клініка сифілісу головного мозку. Менінгітні, судинні, гумозні форми сифілісу головного мозку. Вроджений сифіліс головного мозку. Діагностика і диференційна діагностика. Неврологічні, соматичні і серологічні дані в діагностиці. Лікування	3. Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким;
10.3 Клініка і діагностика прогресивного паралічу. Лікування прогресивного паралічу. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза при нейросифілісі	4. Оцінити вклад біологічних та психотерапевтичних методів лікування, зокрема—у залежності від етапу хвороби

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Складання консультативного висновку лікаря-психіатра	C/D
Проведення психо-діагностичного дослідження з використанням стандартних психометричних тестів, стандартизованих діагностичних опитувальників та шкал та складання протоколу патопсихологічного дослідження	C/D
Оцінка результатів лабораторних клініко-біохімічних досліджень	C
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C

Курс 12. Психічні розлади при пухлинах головного мозку

Мета	Знання з клінічної картини психічних розладів при пухлинах головного мозку, етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування;
I Знання	II Вміння
11.1 Психічні розлади при пухлинах головного мозку з позиції МКХ-10 та МКХ-11. Клініка психічних розладів при пухлинах головного мозку	1.Забезпечити наступність терапії при наданні пацієнтам стаціонарної та амбулаторної допомоги; 2. Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії; 3. Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії,
11.2 Параклінічні дані при пухлинах головного мозку	
11.3 Діагностика і диференційна діагностика психічних розладів при пухлинах головного мозку	
11.4 Лікування хворих з психічними розладами при пухлинах головного мозку	

	трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким; 4. Оцінити вклад біологічних та психотерапевтичних методів лікування, зокрема–у залежності від етапу хвороби
--	---

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Складання консультативного висновку лікаря-психіатра	C/D
Складання схеми припинення епілептичного статусу	C
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C
Ознайомлення з принципами паліативної допомоги у психіатрії	C

Курс 13. Психічні розлади при енцефалітах

Мета	Знання з клінічної картини психічних розладів при енцефалітах, етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування;
I Знання	II Вміння
12.1 Класифікація клінічних форм енцефалітів з позицій МКХ-10 та МКХ-11. Психічні розлади при енцефалітах	1. Володіти принципами організації нагляду та лікування пацієнтів в амбулаторних умовах, визначити тенденцію до затяжного характеру хворобливого стану і у такому випадку організувати скерування пацієнтів в амбулаторну службу;
12.2 Епідемічний енцефаліт. Клініка гострої і хронічної паркінсонічної стадії	2. За необхідності вміти організувати та провести невідкладну допомогу;
12.3 Клініка і лікування психічних порушень при кліщовому (весінньо-літньому) і комариному (літньо-осінньому) енцефалітах. Енцефаліти, що виникли внаслідок	3. Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації

інфекційних захворювань	щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким; 4. Оцінити вклад біологічних та психотерапевтичних методів лікування, зокрема—у залежності від етапу хвороби
12.4 Лікування психічних розладів у гострій і хронічній стадіях енцефалітів. Реабілітаційна, трудова, військова, судово-психіатрична експертиза хворих на енцефаліт	

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Складання консультативного висновку лікаря-психіатра	C/D
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C
Оформлення направлення на госпіталізацію до закладу з надання психіатричної допомоги та направлення на ЛКК	B/C
Ознайомлення з правилами та оформленням належної документації при скеруванні на МСЕК	C
Проведення первинного і повторного амбулаторного оглядів та призначення амбулаторного лікування	C

Курс 14. Епілепсія

Мета	Знання з основних клінічних проявів епілепсії, етіології, патогенезу, диференційної діагностики та лікування.	
I Знання		II Вміння
6.1 Сучасний стан проблеми епілепсії	6.2 Етіологія та патогенез епілепсії 6.3 Клінічні прояви епілепсії: епілептичні пароксизми, епілептичні психози, епілептичні зміни особистості та епілептичне	1 Виявити особливості соматичного та неврологічного стану пацієнта;
6.2 Етіологія та патогенез епілепсії		2 Визначити необхідність у спеціальних методах дослідження(лабораторних та функціональних) та дати їм вірну інтерпретацію;
6.3 Клінічні прояви епілепсії: епілептичні пароксизми, епілептичні психози, епілептичні зміни особистості та епілептичне		3 Встановити попередній діагноз та

деменція	провести диференційний діагноз;
6.4 Перебіг епілепсії	4 За необхідності організувати та провести невідкладну допомогу;
6.5 Основні клінічні прояви епілепсії	5 Визначити показання для невідкладної госпіталізації ;
6.6 Особливості епілепсії залежно від віку	6 Обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби;
6.7 Лікування епілепсії	7 Оцінити прогностичне значення вкладу біологічних та психосоціальних факторів у перебіг та результат хвороби;
	8 Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії;
	9 Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким;
	10 Ознайомлення з принципами та правилами оформлення документів для невідкладної госпіталізації
	11 Оформлення направлення на госпіталізацію до закладу з надання психіатричної допомоги та направлення на ЛКК
	12 Аналіз результатів електроенцефалографічного дослідження хворого на епілепсію та складення висновків.
	13 Складання схеми припинення епілептичного статусу
	14 Ознайомлення з принципами паліативної допомоги у психіатрії
	15 Призначення лікування згідно з клінічними протоколами

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Аналіз результатів електроенцефалографічного дослідження хворого на епілепсію та складення висновків	C
Складання схеми припинення епілептичного статусу	C
Надання невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії	C/D
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C

Курс 15. Нейрокогнітивні розлади та функціональні психози інволюційного періоду

Мета	Знання з клінічної картини з нейрокогнітивні розладах та функціональні психози інволюційного періоду, етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування;
I Знання	II Вміння
13.1 Сучасний стан проблеми нейрокогнітивних розладів та функціональних психозів інволюційного віку. Класифікація їх з позиції МКХ – 10 та МКХ-11. Клінічна картина та перебіг функціональних психозів інволюційного віку	1. Виявити особливості соматичного та неврологічного стану пацієнта; 2. Встановити попередній діагноз та провести диференційний діагноз; 3. Обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби; 4. Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії; 5. Передбачити заходи з
13.2 Диференційна діагностика	
13.3 Лікування нейрокогнітивних розладів та функціональних психозів інволюційного віку	
13.4 Реабілітація і трудова експертиза при функціональних психозах інволюційного періоду. Військова і судово-психіатрична експертиза при функціональних психозах інволюційного періоду	

	попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким; 6. Ознайомлення з принципами паліативної допомоги у психіатрії 7. Призначення лікування згідно з клінічними протоколами
--	---

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Складання консультативного висновку лікаря-психіатра	C/D
Розробка та здійснення схем лікування осіб похилого віку	C/D
Ознайомлення з принципами паліативної допомоги у психіатрії	C
Ведення пацієнтів в рамках роботи мобільної психіатричної бригади	C

Курс 16. Деменції. Психічні розлади при атрофічних процесах головного мозку

Мета	Знання з клінічної картини психічних розладів при атрофічних процесах головного мозку, етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування;
I Знання	II Вміння
15.1 Сучасний стан проблеми психічних розладів при атрофічних процесах головного мозку	1. Виявити особливості соматичного та неврологічного стану пацієнта;
Уявлення про етіологію, патогенез та морфологію атрофічних процесів	2. Встановити попередній діагноз та провести диференційний

15.2 Класифікація (МКХ-10, МКХ-11) атрофічних захворювань головного мозку	діагноз; 3. Обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби; 4. Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії; 5. Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким; 6. Ознайомлення з принципами паліативної допомоги у психіатрії 7. Призначення лікування згідно з клінічними протоколами
15.3 Деменція, види, стадії розвитку та клінічні варіанти	
15.4 Деменція внаслідок хвороби Альцгеймера, клініка, загальна характеристика, перебіг хвороби Альцгеймера	
15.5 Деменція внаслідок хвороби Піка, клінічні прояви та варіанти перебігу хвороби	
15.6 Деменція внаслідок хвороби Гентінгтона, клінічні прояви та варіанти перебігу хвороби	
15.7 Діагностика і диференційна діагностика атрофічних захворювань головного мозку	
15.8 Лікування психічних розладів при атрофічних процесах головного мозку. Трудова, військова, судово-психіатрична експертиза при атрофічних процесах головного мозку	

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Надання невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії	C/D
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C
Оформлення медичної документації, в тому числі – електронної	B/C
Розробка та здійснення схем лікування осіб похилого віку	C/D

Оформлення направлення на госпіталізацію до закладу з надання психіатричної допомоги та направлення на ЛКК	В/С
Ознайомлення з правилами та оформленням належної документації при скеруванні на МСЕК	С
Ознайомлення з принципами паліативної допомоги у психіатрії	С

Курс 17. Психічні розлади при судинних захворюваннях головного мозку

Мета	Знання з клінічної картини психічних розладів при судинних захворюваннях головного мозку, етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування;
I Знання	II Вміння
14.1 Класифікація їх з позицій МКХ-10 та МКХ-11. Клініка психічних порушень при церебральному атеросклерозі	1. Виявити особливості соматичного та неврологічного стану пацієнта;
14.2 Клініка психічних порушень при гіпертонічній хворобі та гіпотонічних станах	2. Встановити попередній діагноз та провести диференційний діагноз;
14.3 Клініка психічних порушень при церебральному тромбангіїті	3. Обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби;
14.4 Лікування психічних порушень при судинних захворюваннях головного мозку	4. Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії;
	5. Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким;

	6. Ознайомлення з принципами паліативної допомоги у психіатрії 7. Призначення лікування згідно з клінічними протоколами
--	--

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Надання невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії	C/D
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C
Розробка та здійснення схем лікування осіб похилого віку	C/D
Ознайомлення з принципами паліативної допомоги у психіатрії	C

Курс 18. Розлади особистості та особистісні ознаки

Мета	Знання з клінічної картини розладів особистості та поведінки у дорослих осіб, їхню етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування; Знання симптоматики станів при розладах особистості та поведінки у дорослих осіб, що потребують невідкладної або примусової госпіталізації, застосування методів інтенсивної терапії
I Знання	II Вміння
18. Сучасний погляд на проблему розладів особистості. Класифікація	1. Одержати достатні для попередньої оцінки анамнестичні відомості про преморбідні індивідуальні особливості пацієнта, характер хворобливих проявів з моменту їхнього виникнення та їхні пускові фактори;
18.2 Розлади особистості. Етіологія, патогенез. Клінічні варіанти. Закономірності перебігу, діагностика	
18.3 Основні питання профілактики, лікування,	

реабілітації та експертизи розладів особистості і патологічного розвитку особистості	2. Встановити попередній діагноз та провести диференційний діагноз; 3. Обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби; 4. Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії; 5. Проведення сеансу аутогенного тренування 6. Проведення кризового психотерапевтичного втручання
--	--

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Складання консультативного висновку лікаря-психіатра	C/D
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C
Проведення сеансу аутогенного тренування	C
Проведення кризового психотерапевтичного втручання	B/C
Застосування фокусних кризових інтервенцій/психотерапевтичного втручання	B/C
Представлення пацієнта на військово-лікарську та судово-психіатричну експертизу (амбулаторну та стаціонарну)	B

Курс 19. Порушення інтелектуального розвитку

Мета	Знання з клінічної картини розумової відсталості, їхню етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування; Знання симптоматики станів при розумовій відсталості, що потребують невідкладної або примусової госпіталізації, застосування методів інтенсивної терапії
I Знання	II Вміння
19.1 Сучасний стан вчення про порушення інтелектуального розвитку. Епідеміологія, загальна клінічна характеристика. Класифікація порушень інтелектуального розвитку з погляду МКХ-10 та МКХ-11	1.Визначити показання для невідкладної госпіталізації (гострі психотичні стани з вираженим маяченням і тенденцією до агресії та ін.); 2. Обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби; 3. Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії; 3. Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким;
19.2 Ензимопатичні форми порушень інтелектуального розвитку (фенілкетонурія, пуриноз тощо). Клініка. Діагностика	
19.3 Хромосомні форми (хвороба Дауна, істинна мікроцефалія, синдром Шерешевського-Тернера, хвороба Клайнфельтера). Клініка, діагностика	
19.4 Порушення інтелектуального розвитку, обумовлені внутрішньоутробними ураженнями плода ембріо-і фенотипії (вірусні інфекції, резус-несумісність, токсоплазмоз, лістеріоз, вроджений сифіліс)	
19.5 Психози при розумовій відсталості. Клінічні прояви. Основні принципи лікування, профілактики і експертизи розумової відсталості	

Практичні навички/компетентності	
Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
Надання невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії	C/D
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C
Оформлення направлення на госпіталізацію до закладу з надання психіатричної допомоги та направлення на ЛКК	B/C
Ознайомлення з правилами та оформленням належної документації при скеруванні на МСЕК	C

Курс 20. Розлади, пов'язані з тривогою та страхом

Мета	Знання з клінічної картини невротичних, соматоформних і пов'язаних зі стресом та фізіологічними порушеннями розладів, їхню етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування; Знання симптоматики станів при невротичних, соматоформних і пов'язаних зі стресом та фізіологічними порушеннями розладів, що потребують невідкладної або примусової госпіталізації, застосування методів інтенсивної терапії
I Знання	II Вміння
20.1 Сучасний погляд на проблему непсихотичних розладів психіки та поведінки	1. Одержати достатні для попередньої оцінки анамнестичні відомості про преморбідні індивідуальні особливості пацієнта, характер хворобливих проявів з моменту їхнього виникнення та їхні пускові фактори;
20.2 Тривожні розлади. Класифікація. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування	2. Встановити попередній діагноз та провести диференційний діагноз;

Мета	Знання з клінічної картини невротичних, соматоформних і пов'язаних зі стресом та фізіологічними порушеннями розладів, їхню етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування; Знання симптоматики станів при невротичних, соматоформних і пов'язаних зі стресом та фізіологічними порушеннями розладів, що потребують невідкладної або примусової госпіталізації, застосування методів інтенсивної терапії
	3. Обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби; 4. Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії; 5. Проведення сеансу аутогенного тренування 6. Проведення кризового психотерапевтичного втручання 7. Застосування фокусних кризових інтервенцій/психотерапевтичного втручання

Практичні навички/компетентності

Перелік практичних навичок / компетентності	Рівень оволодіння
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	С
Проведення сеансу аутогенного тренування	С
Проведення кризового психотерапевтичного втручання	В/С
Застосування фокусних кризових інтервенцій/психотерапевтичного втручання	В/С
Проведення первинного і повторного амбулаторного оглядів та призначення амбулаторного лікування	С
Представлення пацієнта на військово-лікарську та судово-психіатричну експертизу (амбулаторну та стаціонарну)	В

Курс 21. Обсесивно-компульсивні та подібні розлади

Мета	Знання з клінічної картини обсесивно-компульсивних розладів, їхньої диференційної діагностики та лікування;
I Знання	II Вміння
21. Обсесивно-компульсивні та подібні розлади	1. Оцінити при розпитуванні та одночасному спостереженні особливості поведінки, зовнішній вигляд, висловлювання хворого з оцінкою психічного статусу; 2. Одержати достатні для попередньої оцінки анамнестичні відомості про преморбідні індивідуальні особливості пацієнта, характер хворобливих проявів з моменту їхнього виникнення та їхні пускові фактори; 3. Встановити попередній діагноз та провести диференційний діагноз; 4. Організувати нагляд та лікування пацієнтів в амбулаторних умовах,

Практичні навички/компетентності

Перелік практичних навичок / компетентності	Рівень оволодіння
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	С
Проведення сеансу аутогенного тренування	С
Проведення кризового психотерапевтичного втручання	В/С
Застосування фокусних кризових інтервенцій/психотерапевтичного втручання	В/С
Проведення первинного і повторного амбулаторного оглядів та призначення амбулаторного лікування	С
Представлення пацієнта на військово-лікарську та судово-психіатричну експертизу (амбулаторну та стаціонарну)	В

Курс 22. Розлади, специфічно пов'язані зі стресом

Мета	Знання з клінічної картини розлади, специфічно пов'язаних зі стресом та диференційну діагностику і лікування;
I Знання	II Вміння
22.1 Реакції на стрес, посттравматичний стресовий розлад, порушення адаптації.	1 Встановити попередній діагноз та провести диференційний діагноз;
22.2 Посттравматичний стресовий розладу військовослужбовців та інших учасників війн і локальних воєнних конфліктів	2 Організувати нагляд та лікування пацієнтів в амбулаторних умовах,

Практичні навички/компетентності

Перелік практичних навичок / компетентності	Рівень оволодіння
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C
Проведення сеансу аутогенного тренування	C
Проведення кризового психотерапевтичного втручання	B/C
Застосування фокусних кризових інтервенцій/психотерапевтичного втручання	B/C

Курс 23. Дисоціативні розлади

Мета	Знання з клінічної картини дисоціативних розладів та диференційну діагностику і лікування;
I Знання	II Вміння
23.1 Дисоціативні та соматоформні розлади	1. Організувати нагляд та лікування пацієнтів в амбулаторних умовах,
23.2 Непсихотичні розлади психіки та поведінки у дитячому віці	2 Проведення сеансу аутогенного тренування

Практичні навички/компетентності

Перелік практичних навичок / компетентності	Рівень оволодіння
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C
Проведення кризового психотерапевтичного втручання	B/C
Застосування фокусних кризових інтервенцій/психотерапевтичного втручання	B/C
Представлення пацієнта на військово-лікарську та судово-психіатричну експертизу (амбулаторну та стаціонарну)	B

Курс 24. Розлади харчування та харчової поведінки

Мета	Знання з клінічної картини розладів харчової поведінки, Діагностику. Лікування та диференційну діагностику.
I Знання	II Вміння
24.1 Розлади харчової поведінки. Класифікація. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування	1. Одержати достатні для попередньої оцінки анамнестичні відомості про преморбідні індивідуальні особливості пацієнта, характер хворобливих проявів з моменту їхнього виникнення та їхні пускові фактори; 2. Встановити попередній діагноз та провести диференційний діагноз; 3. Обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби; 4. Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії;

Практичні навички/компетентності

Перелік практичних навичок / компетентності	Рівень оволодіння
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	С
Проведення сеансу аутогенного тренування	С
Проведення кризового психотерапевтичного втручання	В/С
Застосування фокусних кризових інтервенцій/психотерапевтичного втручання	В/С

Курс 25. Розлади тілесних відчуттів та переживань

Мета	Знання з клінічної картини розладів тілесних відчуттів та переживань. Діагностику. Лікування та диференційну діагностику.
I Знання	II Вміння
25.1 Розлади тілесних відчуттів та переживань	1. Одержати достатні для попередньої оцінки анамнестичні відомості про преморбідні індивідуальні особливості пацієнта, характер хворобливих проявів з моменту їхнього виникнення та їхні пускові фактори; 2. Встановити попередній діагноз та провести диференційний діагноз; 3. Обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби; 4. Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії;

Практичні навички/компетентності

Перелік практичних навичок / компетентності	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
Складання консультативного висновку лікаря-психіатра	C/D	100
Проведення сеансу аутогенного тренування	C	5
Застосування фокусних кризових інтервенцій/психотерапевтичного втручання	B/C	30
Представлення пацієнта на військово-лікарську та судово-психіатричну експертизу (амбулаторну та стаціонарну)	B	10

Курс 26. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю

Мета	Знання з клінічної картини при психічних та поведінкових розладах внаслідок вживання психоактивних речовин, їхню етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування; Знання симптоматики станів при психічних та поведінкових розладах внаслідок вживання психоактивних речовин, що потребують невідкладної або примусової госпіталізації, застосування методів інтенсивної терапії;
I Знання	II Вміння
26.1 Епідеміологія алкоголізму. Медичні і соціально-правові питання. Етіологія і патогенез	1. За необхідності організувати та провести невідкладну допомогу; 2. Визначити показання до екстреної медичної допомоги: за наявності показів організувати переведення хворого до відділення інтенсивної терапії; 3. Визначити показання для невідкладної госпіталізації (гострі психотичні стани з вираженим маяченням і тенденцією до агресії та
26.2. Донозологічні форми зловживання спиртними напоями і алкогольна залежність	
26.3 Клінічні прояви і стадії перебігу алкоголізму	
26.4 Алкогольні (металкогольні) психози: гострі – алкогольний делірій, алкогольний галюциноз,	

алкогольний параноїд та хронічні - псевдопараліч, Корсаковський психоз. Класифікація, діагностика	ін.); 4. Обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби; 5. Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії; 6. Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким; 7. Перша допомога при гострій інтоксикації внаслідок передозування психоактивних речовин 8. Призначення замісної підтримувальної терапії особам з опіоїдною залежністю 9. Надання невідкладної допомоги при деліріозних станах внаслідок інтоксикації чи залежності від психоактивних речовин (алкоголь, наркотичні чи токсичні речовини, психотропні препарати) 10. Визначення ознак алкогольного, наркотичного сп'яніння 11. Ознайомлення з принципами та правилами оформлення документів для невідкладної госпіталізації
---	--

Практичні навички/компетентності

Перелік практичних навичок / компетентності	Рівень оволодіння
Надання невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії	C/D
Визначення ознак алкогольного, наркотичного сп'яніння	C/D
Надання невідкладної допомоги при деліріозних станах внаслідок інтоксикації чи залежності від психоактивних речовин (алкоголь, наркотичні чи токсичні речовини, психотропні препарати)	C/D

Перелік практичних навичок / компетентності	Рівень оволодіння
Перша допомога при гострій інтоксикації внаслідок передозування психоактивних речовин	C/D
Представлення пацієнта на військово-лікарську та судово-психіатричну експертизу (амбулаторну та стаціонарну)	B
Призначення замісної підтримувальної терапії особам з опіоїдною залежністю	C

Курс 27. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин (наркоманії та токсикоманії)

Мета	Знання з клінічної картини при психічних та поведінкових розладах внаслідок вживання психоактивних речовин, їхню етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування; Знання симптоматики станів, що потребують невідкладної або примусової госпіталізації, застосування методів інтенсивної терапії;
I Знання	II Вміння
27.1 Сучасний стан проблеми наркотичної залежності та залежності від токсичних речовин. Механізм розвитку звикання від інших психоактивних речовин	1 За необхідності організувати та провести невідкладну допомогу; 2 Визначити показання до екстреної медичної допомоги: за наявності показів організувати переведення хворого до відділення інтенсивної терапії;
27.2 Формування наркотичного синдрому та його ознаки	3 Визначити показання для невідкладної госпіталізації (гострі психотичні стани з вираженим маяченням і тенденцією до агресії та ін.);
27.3 Класифікація наркоманій. Клінічні прояви і перебіг окремих видів наркоманій: опіоїдна залежність, опійна залежність. Залежність від кокаїну, каннабіноїдів та інших психоактивних речовин.	4 Обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби;
27.4 Полінаркоманії. Класифікація. Клінічні прояви і перебіг окремих видів	5 Розробити для пацієнтів

токсикоманій	індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії; 6 Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким; 7 Перша допомога при гострій інтоксикації внаслідок передозування психоактивних речовин 8 Призначення замісної підтримувальної терапії особам з опіоїдною залежністю 9 Надання невідкладної допомоги при деліріозних станах внаслідок інтоксикації чи залежності від психоактивних речовин (алкоголь, наркотичні чи токсичні речовини, психотропні препарати) 10 Визначення ознак алкогольного, наркотичного сп'яніння 11 Ознайомлення з принципами та правилами оформлення документів для невідкладної госпіталізації
--------------	--

Практичні навички/компетентності

Перелік практичних навичок / компетентності	Рівень оволодіння
Надання невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії	C/D
Визначення ознак алкогольного, наркотичного сп'яніння	C/D
Надання невідкладної допомоги при деліріозних станах внаслідок інтоксикації чи залежності від психоактивних речовин (алкоголь, наркотичні чи токсичні речовини, психотропні препарати)	C/D
Перша допомога при гострій інтоксикації внаслідок передозування психоактивних речовин	C/D
Представлення пацієнта на військово-лікарську та судово-психіатричну експертизу (амбулаторну та стаціонарну)	B

Перелік практичних навичок / компетентності	Рівень оволодіння
Призначення замісної підтримувальної терапії особам з опіоїдною залежністю	С

Курс 28. Розлади внаслідок адиктивної поведінки

Мета	Знати клінічну картину при розладах внаслідок адиктивної поведінки, диференційну діагностику та лікування;
I Знання	II Вміння
27.1 Розлади внаслідок адиктивної поведінки	1 Обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби; 2 Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії; 3 Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким;

Практичні навички/компетентності

Перелік практичних навичок / компетентності	Рівень оволодіння
Надання невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії	C/D
Представлення пацієнта на військово-лікарську та судово-психіатричну експертизу (амбулаторну та стаціонарну)	B

Курс 29. Психічні та поведінкові розлади, пов'язані з вагітністю, пологами або післяпологовим періодом

Мета	Знати клінічну картину при розладах пов'язані з вагітністю, пологами або післяпологовим періодом, диференційну діагностику та лікування;
I Знання	II Вміння
29.1 Психічні та поведінкові розлади, пов'язані з вагітністю, пологами або післяпологовим періодом	1 Обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби; 2 Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії; 3 Передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким;

Практичні навички/компетентності

Перелік практичних навичок / компетентності	Рівень оволодіння
Складання консультативного висновку лікаря-психіатра	C/D
Надання невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії	C/D
Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C

Перелік практичних навичок / компетентності	Рівень оволодіння
Проведення кризового психотерапевтичного втручання	В/С
Застосування фокусних кризових інтервенцій/психотерапевтичного втручання	В/С
Проведення первинного і повторного амбулаторного оглядів та призначення амбулаторного лікування	С

Курс 30. Лікування психічних захворювань

Мета	Знання та розуміння принципів та особливостей лікування психічних розладів; знання основ клінічної психофармакології та основ фармакокінетики та фармакотерапії психічних захворювань, інших методів біологічної терапії, основ психотерапії; набуття здатності правильно призначати лікування
I Знання	II Вміння
30.1 Сучасні методи лікування психічних захворювань і принцип класифікації різних видів терапії	1. Обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби;
30.2. Клінічна психофармакологія. Класифікація психофармакологічних засобів. Механізм дії і фармакокінетика психотропних засобів	2. Оцінити вклад біологічних та психотерапевтичних методів лікування, зокрема—у залежності від етапу хвороби;
30.3. Антипсихотики. Класифікація. Загальна характеристика психотропної дії. Клінічні показання до застосування антипсихотиків різних фармакологічних груп	3. Забезпечити наступність терапії при наданні пацієнтам стаціонарної та амбулаторної допомоги;
30.4. Антидепресанти. Загальна характеристика психотропної дії. Класифікація. Клінічні показання до застосування	4. Розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії;
30.5. Транквілізатори. Характеристика психотропної дії. Класифікація. Клінічні показання до застосування	5. Складання схеми припинення епілептичного статусу
30.7. Ноотропні засоби. Визначення і	6. Володіння знаннями та практичними навичками щодо лікування хворих в стані

Мета	Знання та розуміння принципів та особливостей лікування психічних розладів; знання основ клінічної психофармакології та основ фармакокінетики та фармакотерапії психічних захворювань, інших методів біологічної терапії, основ психотерапії; набуття здатності правильно призначати лікування
загальні особливості. Механізми психотропної дії. Клінічне застосування застосування	кататонічного ступору/збудження 7. Надання невідкладної допомоги при спробах чи загрозі суїциду
30.8 Нормотиміки. Лікувальна і профілактична дія солей літію. Показання та методика проведення терапії і профілактики солями літію	8. Надання невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії
30.9. Невідкладна терапія психічних захворювань. Інтенсивна терапія	9. Внутрішньовенне (в т.ч. краплинне) вливання лікарських речовин
30.10 Психотерапія. Патофізіологічний механізм дії. Класифікація психотерапевтичних методів. Покази для застосування в психіатрії	10. Проведення електросудомної терапії(ЕСТ) під супервізією 11. Призначення лікування згідно з клінічними протоколами 12. Проведення сеансу аутогенного тренування

Практичні навички/компетентності

Перелік практичних навичок / компетентності	Рівень оволодіння
Складання схеми припинення епілептичного статусу	C
Володіння знаннями та практичними навичками щодо лікування хворих в стані кататонічного ступору/збудження	C/D
Надання невідкладної допомоги при маніакальному збудженні	C/D
Надання невідкладної допомоги при спробах чи загрозі суїциду	C/D
Надання невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії	C/D
Надання невідкладної допомоги при кататонічному збудженні	C/D
Проведення сеансу аутогенного тренування	C

Перелік практичних навичок / компетентності	Рівень оволодіння
Проведення кризового психотерапевтичного втручання	B/C
Застосування фокусних кризових інтервенцій/психотерапевтичного втручання	B/C
Розробка та здійснення схем лікування осіб похилого віку	C/D
Розробка та здійснення схем лікування дітей та підлітків	B/C
Надання невідкладної допомоги при деліріозних станах внаслідок інтоксикації чи залежності від психоактивних речовин (алкоголь, наркотичні чи токсичні речовини, психотропні препарати)	C/D
Перша допомога при гострій інтоксикації внаслідок передозування психоактивних речовин	C/D

V. ДОДАТКОВІ ПРОГРАМИ

№	Назва програми	Обсяг програми (кількість годин, симуляційне навчання, тощо)
1	Медицина невідкладних станів	12
2	Медичне право	4
3	Військово-медична підготовка	12
4	Протидія насильству в сім'ї	8
5	Інформаційні медичні технології	4
6	Менеджмент в охороні здоров'я	8
7	Введення поширених психічних розладів на первинному рівні медичної допомоги із використанням керівництва mhGAP	6

**Обсяг додаткових програм становить від 3% до 8% від загального обсягу програми*

VI. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ ДЛЯ РАБОЧОЇ ПРОГРАМИ, РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

1. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру».
2. Стаття 10 Закону України «Про вищу освіту».
3. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2017 р. №600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 01 жовтня 2019 р. №1254).
4. Директива 2005/36/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європи від 7 вересня 2005 р. «Про визнання професійної кваліфікації» зі змінами, внесеними Директивою 2013/55/ЄС.
5. Положення Хартії навчання медичних фахівців у Європейській спільноті, прийнятої у 1994 р. Європейською спілкою медичних фахівців.
6. Закон України «Про психіатричну допомогу» (режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>).
7. Закон України від 15.02.1995 № 60/95-ВР «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» (режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80>).
8. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>).
9. Закон України від 04.04.1996 № 123/96-ВР «Про лікарські засоби».
10. Закон України від 5.07.2001 № 2586-III «Про протидію захворюванню на туберкульоз».
11. Закон України від 6.04.2000 1645-III «Про захист населення від інфекційних хвороб».
12. Закон України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ».
13. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
14. Закон України від 23 грудня 2010 року №2861-VI «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунодефіциту (СНІД) та соціальний захист населення».
15. Розпорядження КМУ від 18 листопада 2020 р. № 1463-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Державної стратегії розвитку системи протитуберкульозної медичної допомоги населенню на 2020–2023 роки».
16. Розпорядження КМУ від 27 листопада 2019 р. № 1415-р «Про схвалення Державної стратегії у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року».

17. Розпорядження КМУ від 27 листопада 2019 р. № 1414-р «Про схвалення Державної стратегії розвитку системи протитуберкульозної медичної допомоги населенню».

18. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2007 р. № 1339 «Про реалізацію частини шостої статті 7 Закону України «Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів».

19. Постанова Кабінету Міністрів України від 03 червня 2009 р. № 589 «Про затвердження Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом».

20. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2008 № 366 Про затвердження Порядку перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на території України та оформлення необхідних документів».

21. Постанова Кабінету Міністрів України від 06 травня 2000 р. № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів»,

22. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2007 р. № 1203 «Про затвердження гранично допустимої кількості наркотичних засобів психотропних речовин і прекурсорів, що містяться в препаратах».

23. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 травня 2013 р. № 333 «Про затвердження Порядку придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів у закладах охорони здоров'я».

24. Постанова Кабінету Міністрів України від 06 квітня 2016 р. № 282 «Деякі питання ліцензування господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку».

25. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 07.08.2015 № 494 «Про деякі питання придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я».

26. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 27.03.2012 № 200 «Про затвердження Порядку проведення замісної підтримувальної терапії хворих з опіоїдною залежністю».

27. Наказ Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України 09.11.2015 № 1452/735 «Про затвердження Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції».

28. Наказ МОЗ України від 19.07.2005 № 360 «Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби і вироби медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків».

29. Наказ МОЗ України від 16 лютого 2022 року № 302 «Про затвердження порядку організації виявлення туберкульозу та латентної туберкульозної інфекції».

30. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2007 р. № 1339 «Про реалізацію частини шостої статті 7 Закону України «Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів».

31. Постанова Кабінету Міністрів України від 03 червня 2009 р. № 589 «Про затвердження Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом».

32. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2008 № 366 Про затвердження Порядку перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на території України та оформлення необхідних документів».

33. Постанова Кабінету Міністрів України від 06 травня 2000 р. № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів»,

34. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2007 р. № 1203 «Про затвердження гранично допустимої кількості наркотичних засобів психотропних речовин і прекурсорів, що містяться в препаратах».

35. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 травня 2013 р. № 333 «Про затвердження Порядку придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів у закладах охорони здоров'я».

36. Постанова Кабінету Міністрів України від 06 квітня 2016 р. № 282 «Деякі питання ліцензування господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку».

37. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 07.08.2015 № 494 «Про деякі питання придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я».

38. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 27.03.2012 № 200 «Про затвердження Порядку проведення замісної підтримувальної терапії хворих з опіоїдною залежністю».

39. Наказ Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України 09.11.2015 № 1452/735 «Про затвердження Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції».

40. Наказ МОЗ України від 19.07.2005 № 360 «Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби і вироби медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків».

41. Наказ МОЗ України від 16 лютого 2022 року № 302 «Про затвердження порядку організації виявлення туберкульозу та латентної туберкульозної інфекції».

42. Наказ МОЗ України від 19.08.2005 № 415 «Про удосконалення добровільного консультування і тестування на ВІЛ-інфекцію».

43. Наказ МОЗ України від 19.04.2006 № 236 «Про організацію впровадження порядку добровільного консультування і тестування на ВІЛ-інфекцію (протоколу) в закладах охорони здоров'я».

44. Наказ МОЗ України від 25.05.2000 № 120 «Про вдосконалення організації медичної допомоги хворим на ВІЛ-інфекцію/СНІД».

ЛІТЕРАТУРА

Базова література:

1. Global Burden of Disease Study. Global health data exchange. Washington (DC): Institute for Health Metrics and Evaluation; 2016. <http://ghdx.healthdata.org/gbd-results-tool>.

2. Data and resources: prevalence of mental health. In: Health topics. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2018.: <http://www.euro.who.int/en/health-topics/noncommunicable-diseases/mental-health/data-and-statistics>.

3. Global Health Observatory data repository. Geneva: World Health Organization; 2017. <http://apps.who.int/gho/data/node.home>.

4. Cohen A. Addressing comorbidity between mental disorders and major noncommunicable diseases. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2017.: <https://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/addressing-comorbidity-between-mental-disorders-and-major-noncommunicable-diseases-2017>.

5. Doherty AM, Kelly J, McDonald C, O'Dwyer AM, Keane J, Cooney J. A review of the interplay between tuberculosis and mental health. Gen Hosp Psychiatry. 2013;35(4):398-406. doi:10.1016/j.genhosppsych.2013.03.018.

6. Uthman OA, Magidson JF, Safren SA, Nachega JB. Depression and adherence to antiretroviral therapy in low-, middle- and high-income countries: a systematic review and meta-analysis. Curr HIV/AIDS Rep. 2014;11(3):291-307. doi:10.1007/s11904-014-0220-1.

7. International Advisory Group for the Revision of ICD-10 Mental and Behavioral Disorders. A conceptual frame work for there vision of the ICD-10 classification of mental and behavioral disorders. *World Psychiatry*. 2011;10(2):86-92. doi:10.1002/j.2051-5545.2011.tb00022.x.
8. Reed GM, Mendonca Correia J, Esparza P, etal. The WPA-WHO Global Survey of Psychiatrists' Attitudes Towards Mental Disorders Classification. *World Psychiatry*. 2011;10(2):118-131. doi:10.1002/j.2051-5545.2011.tb00034.x.
9. Clark LA, Cuthbert B, Lewis-Fernandez R, etal. Three Approachesto Understanding and Classifying Mental Disorder: ICD-11, DSM-5, and the National Institute of Mental Health's Research Domain Criteria (RDoC). *Psychol Sci Public Interest*. 2017;18(2):72-145. doi:10.1177/1529100617727266.
10. Reed GM, First MB, Kogan CS, etal. Innovations and changes in the ICD-11 classification of mental, behavioral and neuro develop mental disorders. *World Psychiatry*. 2019;18(1):3-19. doi:10.1002/wps.20611.
11. First MB, Reed GM, Hyman SE, Saxena S. The development of the ICD-11 Clinical Descriptions and Diagnostic Guidelines for Mental and Behavioral Disorders. *World Psychiatry*. 2015;14(1):82-90. doi:10.1002/wps.20189.
12. Parnas J, Sass LA, Zahavi D. Recent developments in philosophy of psychopathology. *Curr Opin Psychiatry*.2008;21(6):578-584. doi:10.1097/ycp.0b013e32830e4610.
13. Potter NN. Recent developments in philosophy of mind and psychopathology. *Curr Opin Psychiatry*. 2010;23(6):542-545. doi:10.1097/YCO.0b013e32833d41ed15.
14. Reed GM, Drescher J, Krueger RB, etal. Disorders related to sexuality and gender identity in the ICD-11: revising the ICD-10 classification based on current scientific evidence, best clinical practices, and human rights considerations. *World Psychiatry*. 2016;15(3):205-221. doi:10.1002/wps.20354.
15. Kleinman A. Rethinking psychiatry: from cultural category to personal experience. Free Press; 1991.
16. Littlewood R. Psychiatry's Culture. *International Journal of Social Psychiatry*.2016;42(4):245-268. doi:10.1177/002076409604200402.
17. Sadler J. Valuesin psychiatric diagnosis and classification. In: Fulford KW, Davies M, Gipps R, etal. *The Oxford handbook of philosophy and psychiatry*. Oxford University Press; 2013.
18. American Psychiatric Association (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (Fifth ed.)*. Arlington, VA: American Psychiatric Publishing. pp. 5–25. ISBN 978-0-89042-555-8.
19. Kaplan&Sadock's Synopsis Of Psychiatry. *Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry*; 11th ed. Wolters Kluwer. 2015.
20. Schatzberg AF, DeBattista C. *Manual of Clinical Psychopharmacology*. 8th ed.
21. Washington DC: American Psychiatric Publishing Inc; 2015.
22. Stahl SM. *Essential Psychopharmacology. Neuroscientific basis*

and Practical Applications. 3rd edn. Cambridge, UK: Cambridge University Press; 2008.

23. Stahl SM. Essential Psychopharmacology: The Prescriber's Guide. Cambridge, UK: Cambridge University Press; 2009.

24. Дональд В.Блек, Ненсі К. Андреансен Вступ до Психіатрії /переклад Сьомого видання// Науковий редактор проф. Г.Кожина // К., ВВС «Медицина», 2024р., с. 615.

25. Дитяча психіатрія : підручник / Г. М. Кожина, В. Д. Мішиєв, В. І. Коростій [та ін.] ; за ред. : Г. М. Кожиної, В. Д. Мішієва. – К. : Медицина, 2014. – 375 с.

26. Психіатрія (під ред. В.М. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко, Л.М. Юр'євої, О.О. Фільца, І.О. Бабюка).- Харків: Оберіг, 2013. – 1164 с.

27. Психіатрія. Збірник тестових завдань. Навчально–методичний посібник. Г.Я. Пилягіна, Т.О. Гончар, А.Г. Бондарчук, О.В. Зубатюк, Ю.Я.Челядин.,<https://drive.google.com/file/d/0B5eFD4XXvyN8ekI4U19BTVFaeU0/view>.

28. Ургентна психіатрія (клініка, психодіагностика, терапія невідкладних станів). / Дзюб Г. К., Кузнецов В. М., Нестерчук Н. В. / К., 2010. — 190 с.

29. Psychiatry: Manual for medical students / Ed. By Professor Viktor P. Samokhvalov. – Simferopol. 2004. – 352 p.

30. Наркологія: Національний підручник: за редакцією проф. І.К.Сосіна, доц. Ю.Ф. Чуєва. – Харків : Колегіум, 2014. – 1500 с.

31. Наркологія. Психічні та поведінкові розлади, спричинені зловживанням психоактивними речовинами // О.К. Напрєєнко, Л.В.Животовська, Н.Ю. Петрина, Н.В.Рахман; за ред. О.К. Напрєєнка. – К. : Здоров'я, 2011. – 208 с.

32. Мінко О.І., Лінський І.В., Самойлова О.С., Мінко О.О., Шараневич І.О. Діагностика і терапія психічних та поведінкових розладів внаслідок вживання психоактивних речовин. Посібник для лікарів. – Харків : Плеяда, 2009. – 108 с.

33. Мішиєв В.Д. Сучасні депресивні розлади: Керівництво для лікарів. – Львів : Мс, 2004. – 208 с.

34. Критерії діагностики та принципи лікування розладів психіки. Клінічний посібник / Підкоритов В.С., Букреєв В.І., Кузьмінов В.М. та ін. – Харків: Фоліо, 2001. – С.71-80.

35. Медицина невідкладних станів: Швидка і невідкладна медична допомога: Підручник / За ред. І.С. Зозулі. Розділ: Невідкладна допомога в психіатрії. Кузнецов В.М.— К.: ВСВ "Медицина", 2012. — 728 с.

36. Психіатрія. Збірник тестових завдань. Навчально–методичний посібник. Г.Я. Пилягіна, Т.О. Гончар, А.Г. Бондарчук, О.В. Зубатюк, Ю.Я.Челядин.,<https://drive.google.com/file/d/0B5eFD4XXvyN8ekI4U19BTVFaeU0/view>.

37. Психіатрія (під ред. В.М. Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко, Л.М. Юр'євої, О.О. Фільца, І.О. Бабюка).- Харків: Оберіг, 2013. – 1164 с.

Допоміжна література:

1. Єрмолаєва М. В.. Психологія розвитку: Методичний посібник для студентів заочної та дистанційної форм навчання, 2003 // режим доступу: <http://medbib.in.ua/psihologiya-razvitiya-metodicheskoe-posobie.html>.
2. Клінічна суїцидологія (за ред.. Л.М. Юр'євої, Н.О. Марути, І.В. Лінського). - Харків, Видавець Строков Д.В., 2020. – 302 с.
3. Медична психологія: в 2-х томах. Загальна медична психологія (ред. Г.Я. Пилягіна) Вінниця: Нова книга, 2020. – Т.1. – 288 с.
4. Медична психологія: в 2-х томах. Загальна медична психологія (ред. Г.Я. Пилягіна) Вінниця: Нова книга, 2020. – Т.2. – 496 с.
5. Москаленко В.Ф., Горбань Є.М., Табачников С.І. Роль і місце соціальної психіатрії у сучасному суспільстві // Український вісник психоневрології. — 2002. — Т. 10, вип. 1. — С. 9–12.
6. Соціально-стресові розлади (клініка, діагностика, профілактика) (за ред.. П.В. Волошина, Н.О. Марути). - Харків, Видавець Строков Д.В., 2016. – 335 с. Сучасні проблеми суїцидології (за ред. П.В. Волошина, Н.О. Марути) Харків, Видавець Строков Д.В., 2017 – 288с.
7. Тести з психіатрії / Кузнєцов В.М., Коротоножкін В.Г., Олійник А.В., Насінник О.А., Уралова Л.Т., Бондарчук А.Г., Костюченко С.І., Белов О.Б., Шейко М.В. К., 2009. — 234 с.

Інформаційні ресурси:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>
<https://guidelines.moz.gov.ua/login?next=%2Fdocuments>.
<https://moz.gov.ua/uk/test3-2>
<https://libr.knmu.edu.ua>
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>
<https://nrat.ukrintei.ua>
<https://www.cochranelibrary.com>